

بخش آموزش رسانه تفریحی سنتر

کلیک کنید www.tafrihicenter.ir/edu

 نمونه سوال گام به گام

 امتحان نهایی جزوه

 دانلود آزمون های آزمایشی

متوسطه اول : هفتم ... هشتم ... نهم

متوسطه دوم : دهم ... یازدهم ... دوازدهم

www.tafrihicenter.ir

فصل دوم

شکفتن

منتظران بهار، فصل شکفتن رسید

مژده به گل‌ها برید، یار به گلشن رسید

بیدل دهلوی

واژه‌های مهم: مژده: نوید، خبر خوش، بشارت / گلشن: گلزار، گلستان.

نکته‌های ادبی: شکفتن و گلشن: قافیه / رسید: ردیف / مراعات نظیر: بهار، شکفتن، گل و گلشن. / تشخیص:

مژده دادن به گل‌ها.

دانش زبانی: منادا: منتظران بهار / نهاد: ا. «فصل شکفتن»: در مصراع نخست؛ ۲. «شما»: نهاد جمله «مژده به گل‌ها

برید»؛ ۳. «یار» نهاد جمله «یار به گلشن رسید».

معنا: ای کسانی که چشم انتظار رسیدن فصل بهار بودید، اکنون فصل شکوفایی فرا رسید. به گل‌ها مژده (نوید)

دهید که یار (بلبل) وارد گلستان شده است.

بیدل دهلوی (۱۰۵۴-۱۱۳۳ ه.ق.): شاعر پرکار قرن یازدهم و دوازدهم هجری

قمری است. وی در عظیم آباد هند به دنیا آمد و از شاعران بزرگ فارسی زبان به

شمار می‌آید. شیوه بیان و زبان شعری بیدل، پیچیدگی خاصی دارد.

درس سوم

نسل آینده‌ساز

جوان و نوجوان، چشمه جوشان نیرو و استعداد است. جوان، یعنی آینده. جوان خوب برای یک کشور، یعنی آینده خوب. جوانان و نوجوانان ما اهل فکر کردن، دریافتن و تحلیل کردن [هستند]. این هم امتیاز دیگری است.

همه آنچه در تحلیل‌های دشمنان این ملت و این کشور به عنوان نقطه مرکزی مشاهده می‌شود، این است که این نسل جوان و پرشور و آینده‌ساز را از راه‌های مختلف برای ساختن ایران آباد و آزاد و مؤمن و پاکیزه آینده، ناتوان کنند. اما به رغم تلاش‌های دشمنان، واقعیت، عکس این است. من به هیچ وجه قبول نمی‌کنم حرف‌ها و تحلیل‌های کسانی را که گاهی اشتباه و خطایی از جوان سر بزنند، با توجه به دل‌پاک و نورانی جوان، این اشتباه کاملاً قابل جبران است. اینها چرا صلاح و پاکدامنی و پارسایی و صداقت جوانان را نمی‌بینند؟ چرا شور و شعور جوانان را نمی‌بینند؟

متخصصان و دانشمندان جهانی مجبور شده‌اند؛ اعتراف کنند که جوانان ما با پشتوانه ایمان و همت و غیرت، توانسته‌اند استعداد جوشان و پنهان خود را آشکار کنند.

وقتی جوان‌های ما خرمشهر را بازپس گرفته بودند، اوایل ریاست جمهوری بنده بود. یک هیئت جهانی به ایران آمد و رئیس آن به من گفت: «امروز در دنیا وضع شما با یک سال پیش، از زمین تا آسمان تفاوت کرده است». راست می‌گفت. دنیا باور نمی‌کرد جوانان ما، بسیجیان ما و ارتش ما بتوانند خرمشهر را با آن همه استحکاماتی که دشمن و پشتیبانانش درست کرده بودند، پس بگیرند.

جامعه ما بحمدالله از میلیون‌ها جوان دختر و پسر برخوردار است. این مایه افتخار برای ملت ماست. این ملت باید به وجود این همه جوان، ایت همه استعداد و این همه دل‌پاک و نورانی ببالد. جوان هم باید به کشور خود، به انقلاب خود، به نظام اسلامی خود و به پرچم برافراشته اسلام خود ببالد و آینده را بسازد. آینده با حرف، ساخته نمی‌شود؛ با کار هوشمندانه و مؤمنانه ساخته می‌شود؛ باید کار کنید آن هم کار هوشمندانه و برخوردار از پشتوانه ایمان.

به شما جوانان به عنوان فرزندان عزیز و پاره‌های دل این ملت... می‌گویم: عزیزان من، کار کنید؛ امروز دشمنان نمی‌خواهند دانشگاه و درس و مدرسه و معلم باشد. دشمنان ما نمی‌خواهند میلیون‌ها جوان با درس خواندن و حفظ ایمان و رستگاری و پاکدامنی‌شان در این منطقه فردای شکوه‌مندی را برای ایران مقتدر به وجود بیاورند.

ایمان و پاکدامنی‌تان را حفظ کنید. درستان را خوب بخوانید و جوانی‌تان را قدر بدانید؛ این نیرو و نشاط باید در راه به دست آوردن این ارزش‌های والا خرج شود، وقتش هم الآن است. شما امروز در سال‌های طلایی عمر خود قرار دارید و خدای متعال هم به شما کمک خواهد کرد. از این فرصت خوب زندگی و از دامان گرم و مهربان نظام اسلامی و انقلاب اسلامی - که بحمدالله توانسته این همه جوان مؤمن و خوب را در درون خویش پرورش دهد - بهترین استفاده را بگیرید.

از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با دانش‌آموزان

بند ۱: جوان و نوجوان، چشمه جوشان نیرو و استعداد است. جوان، یعنی آینده. جوان خوب برای یک کشور، یعنی آینده خوب. جوانان و نوجوانان ما اهل فکر کردن و دریافتن و تحلیل کردن [هستند]؛ این هم امتیاز دیگری است.

واژه‌های مهم: جوشان: جوشنده، زاینده / استعداد: توانایی درونی، قابلیت / دریافتن: درک کردن، فهم / تحلیل: بررسی، پردازش، حل کردن، تجزیه کردن / امتیاز: برتری، مزیت.

نکته ادبی: جوان و نوجوان چشمه جوشان نیرو و استعداد است: تشبیه.

دانش زبانی: نهاد: ۱. جوان و نوجوان ۲. جوان ۳. جوان خوب ۴. جوانان و نوجوانان ما ۵. این / مسند: چشمه جوشان نیرو و استعداد.

نشانه نگارشی قلاب []: از قلاب، زمانی استفاده می شود که واژه یا واژه هایی را به متن اصلی اضافه کرده باشیم؛ نمونه: جوانان و نوجوانان ما اهل فکر کردن، دریافتن و تحلیل کردن [هستند].

بند ۲: همه آنچه در تحلیل های دشمنان این ملت و این کشور به عنوان نقطه مرکزی مشاهده می شود، این است که این نسل جوان و پُرشور و آینده ساز را از راه های مختلف برای ساختن ایران آباد و آزاد و مؤمن و پاکیزه آینده ناتوان کنند؛ اما به رغم تلاش های دشمنان، واقعیت، عکس این است. من به هیچ وجه قبول نمی کنم حرف ها و تحلیل های کسانی را که گاهی در برخی از مطبوعات یا رسانه ها از انحراف نسل جوان سخن می گویند؛ این طور نیست. اگر گاهی اشتباه و خطایی از جوان سر بزند، با توجه به دل پاک و نورانی جوان، این اشتباه کاملاً قابل جبران است. اینها چرا صلاح و پاکدامنی و پارسایی و صداقت جوانان را نمی بینند؟ چرا شور و شعور جوانان را نمی بینند؟

واژه های مهم: نسل: فرزندان، دودمان، نژاد / مؤمن: باایمان / به رغم: برخلاف، با وجود / عکس: برعکس، مخالف / به هیچ وجه: به هیچ صورت، اصلاً / مطبوعات: روزنامه ها و مجلات / رسانه ها: دستگاه اطلاع رسانی مانند، تلویزیون، رادیو و ... / انحراف: منحرف شدن، کج روی، از راه راست خارج شدن / خطا: اشتباه / جبران: تلافی / صلاح: درستکاری، نیکی، درستی / پاکدامنی: پارسایی، نجابت، دوری از گناه / صداقت: راستگویی، درستکاری / شور: شوق، هیجان، اشتیاق / شعور: درک و فهم.

بند ۳: متخصصان و دانشمندان جهانی مجبور شده اند اعتراف کنند که جوانان ما با پشتوانه ایمان و همت و غیرت توانسته اند استعداد جوشان پنهان خود را آشکار کنند.

واژه های مهم: متخصص: کارشناس، فرد دارای تخصص / اعتراف: اقرار، به زبان آوردن حقیقت / پشتوانه: تکیه گاه / همت: اراده، تلاش، پشتکار / غیرت: مردانگی، تعصب، آبرو.

نکته ادبی: تضاد: آشکار و پنهان.

بند ۴: وقتی جوان های ما خرمشهر را باز پس گرفته بودند، اوایل ریاست جمهوری بنده بود. یک هیئت جهانی به ایران آمد و رئیس آن به من گفت: «امروز در دنیا وضع شما با یک سال پیش از زمین تا آسمان تفاوت کرده است.» راست می گفت. دنیا باور نمی کرد جوانان ما، بسیجیان ما و ارتش ما بتوانند خرمشهر را با آن همه استحکاماتی که دشمن و پشتیبانانش درست کرده بودند، پس بگیرند.

واژه‌های مهم: اوایل: جمعِ اوّل به معنی ابتدا/ هیئت: گروه/ وضع: موقعیت، وضعیت/ باور: اعتقاد، یقین، ایمان/ استحکامات: موانع محکم و بناهای مستحکم برای ممانعت از ورود دشمن و راندن آنان/ پشتیبان: حامی، حمایت کننده.

نکته‌های ادبی: تضاد: زمین و آسمان/ کنایه: «زمین تا آسمان فرق کرده» کنایه از اینکه به کلی تغییر کرده است.

بند ۵: جامعه ما بحمدالله از میلیون‌ها جوان دختر و پسر برخوردار است؛ این مایه افتخار برای ملت ماست. این ملت باید به وجود این همه جوان، این همه استعداد و این همه دل پاک و نورانی ببالد. جوان هم باید به کشور خود، به انقلاب خود، به نظام اسلامی خود و به پرچم برافراشته اسلام خود ببالد و آینده را بسازد. آینده با حرف ساخته نمی‌شود؛ با کار هوشمندانه و مؤمنانه ساخته می‌شود. باید کار کنید؛ آن هم کار هوشمندانه و برخوردار از پشتوانه ایمان.

واژه‌های مهم: بحمدالله: به شکر خدا/ برخوردار: بهره‌مند/ مایه: باعث، سبب، دلیل/ ببالد: افتخار کند/ نظام: نظم و آراستگی، در اینجا حکومت/ انقلاب: دگرگونی/ برافراشته: بالا رفته، بلند شده.

بند ۶: به شما جوانان هم به عنوان فرزندان عزیز و پاره‌های دل این ملت ... می‌گویم؛ عزیزان من! کار کنید. امروز دشمنان نمی‌خواهند دانشگاه و درس و مدرسه و معلم باشد. دشمنان ما نمی‌خواهند میلیون‌ها جوان با درس خواندن و حفظ ایمان و رستگاری و پارسایی و پاکدامنی‌شان، در این منطقه فردای شکوهمندی را برای ایران مقتدر به وجود بیاورند.

واژه‌های مهم: رستگاری: رهایی، پیروزی/ پارسایی: تقوا و پرهیزکاری/ شکوهمند: باشکوه/ مقتدر: قدرتمند.

نکته‌های ادبی: پاره دل: کنایه از عزیز و گرانقدر بودن.

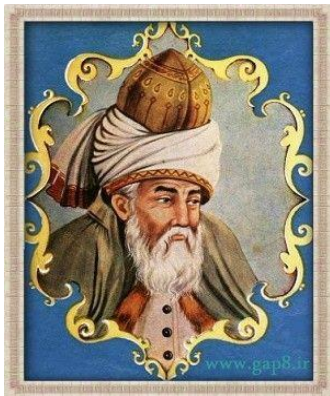
بند ۷: ایمان و پاکدامنی‌تان را حفظ کنید، درستان را خوب بخوانید و جوانی‌تان را قدر بدانید. این نیرو و این نشاط باید در راه به دست آوردن این ارزشهای والا خرج شود؛ وقتش هم الآن است. شما امروز در سال‌های طلایی عمر خود قرار دارید و خدای متعال هم به شما کمک خواهد کرد. از این فرصت خوب زندگی و از دامن گرم و مهربان نظام اسلامی و انقلاب اسلامی - که بحمدالله توانسته این همه جوان مؤمن و خوب را در درون خود پرورش دهد - بهترین استفاده را بکنید.

از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار با دانش‌آموزان

واژه‌های مهم: حفظ: نگه‌داری/ قدر: ارزش/ نشاط: شادابی، طراوت/ والا: برتر، ارزشمند/ الآن: اکنون/ طلایی: باارزش، ارزشمند/ متعال: بلند مرتبه، والا/ بحمدالله: با سپاس از خدا، شکر خدا/ بیانات: سخنان/ معظم: بزرگ، بزرگوار.

نکته‌های ادبی: دامن گرم و مهربان انقلاب اسلامی: آرایه تشخیص.

شعر خوانی توفیق ادب

قالب شعر: مثنوی یا دوتایی

سراینده: مولوی

مولانا جلال الدین محمد بلخی (۶۰۴-۶۷۲ ه.ق.): معروف به مولوی یا مولانا عارف و شاعر بزرگ ایرانی قرن هفتم است. کتاب عظیم مثنوی معنوی با ۲۶۰۰۰ بیت گنجینه‌ای از معارف اسلامی است. مهم‌ترین آثار او **مثنوی معنوی** و **دیوان شمس** است. آرامگاه وی در شهر قونية ترکیه قرار دارد.

۱. ای خدا ای فضل تو حاجت روا با تو یــــــاد هیچ کس نبود روا

واژه‌های مهم: فضل: بخشش / حاجت: نیاز / در این بیت روا در مصراع اول به معنای «برآورده کردن» است و در مصراع دوم به معنای «شایسته».

نکته ادبی: روا و روا: قافیه (به دلیل آنکه معنای واژه «روا» در پایان مصراع نخست، با همین کلمه در پایان مصراع دوم متفاوت است، می‌توانند هم‌قافیه شوند).

معنا و مفهوم: ای خدایی که لطف و احسان تو نیاز همه موجودات را برآورده می‌کند، با وجود تو، یاد هیچ کسی شایسته نیست (مفهوم کلی: لطف و بخشش و ضرورت یاد خدا).

۲. قطره دانش که بخشیدی ز پیش متصل گردان به دریاهاى خویش

واژه‌های مهم: متصل کن: وصل کن، پیوند بده.

نکته‌های ادبی: پیش و خویش: قافیه / قطره دانش: تشبیه (اضافه تشبیهی) / قطره نماد کمی و دریا نماد بسیاری است. / قطره و دریا: مراعات نظیر و تضاد.

معنا و مفهوم: ای خدا، دانش اندکی را که به ما بخشیده‌ای، به دریای بی‌کران علم خود متصل کن (خدایا، دانش ما را بیشتر کن).

۳. صد هزاران دام و دانه است ای خدا ما چو مرغـــــان حریصی بینوا

واژه‌های مهم: حریص: طمع‌کار، آزمند / مرغ: در گذشته به معنای «پرنده» بوده است. امروزه به یک نوع پرندۀ خانگی گفته می‌شود / بینوا: فقیر، تهیدست.

نکته‌های ادبی: خدا و بینوا: قافیه / تشبیه: در این بیت، ما انسان‌ها به پرندگان حریص و بیچاره تشبیه شده‌ایم. ما: مشبّه؛ مرغان: مشبّه‌به / دام: نماد مشکلات و گرفتاری‌های این دنیا / دانه: نماد نعمت‌ها و لذت‌های دنیوی / دام، دانه و مرغ: مراعات نظیر.

معنا و مفهوم: ای خدا، در راه زندگی ما هزاران گرفتاری وجود دارد و ما همچون پرندگان طمع کار و بیچاره هستیم.

۴. گر هزاران دام باشد هر قدم چون تو با مایی نباشد هیچ غم

واژه‌های مهم: قدم: گام / غم: اندوه، ناراحتی.

نکته‌های ادبی: قدم و غم: قافیه / دام: کنایه از مشکلات و گرفتاری‌های دنیایی.

معنا و مفهوم: اگر گرفتاری فراوانی جلوی راه ما باشد، وقتی تو با ما باشی (همراه و یارمان باشی) هیچ غمی نداریم. (مفهوم کلی: اهمیت همراهی با خدا)

۵. از خدا جوییم توفیق ادب بی ادب محروم شد از لطف رب

واژه‌های مهم: جوییم: می‌جوییم، جست‌وجو و طلب می‌کنیم / توفیق: سازگاری، مدد کردن / محروم: بی‌نصیب، بی‌بهره / رب: پروردگار.

دانش ادبی: ادب و رب: قافیه.

معنا و مفهوم: از خدا می‌خواهیم که در ادب‌آموزی ما را یاری دهد؛ زیرا انسان بی‌ادب از لطف و بخشش خدا بی‌نصیب است.

۶. بی ادب تنها نه خود را داشت بد بلکه آتش در همه آفاق زد

واژه‌های مهم: آفاق: جمع افق (افق: گوشه و کناره آسمان، کرانه آسمان) آفاق در این بیت یعنی همه‌جا.

نکته‌های ادبی: بد و زد: قافیه / منظور از آتش در مصراع دوم اخلاق و رفتار بد و همچنین فساد و تباهی است.

معنا و مفهوم: آدم بی‌ادب نه فقط به خودش بدی می‌کند، بلکه بدی او همه جهان را نیز در بر می‌گیرد.

دانش زبانی و ادبی

نکته اول

مهم‌ترین بخش جمله که معمولاً در پایان آن می‌آید و مفهوم انجام گرفتن کاری یا روی دادن حالتی یا نسبت دادن صفتی به کسی یا چیزی را در یکی از سه زمان **گذشته**، **حال** یا **آینده** را نشان دهد، فعل نامیده می‌شود. علاوه بر این در فعل مفهوم: **شخص**، **مفرد و جمع بودن** وجود دارد؛ پس فعل، بخش اصلی معنایی جمله است.

نکته دوم

به این جمله‌ها توجه کنید:

۱. جوان و نوجوان ما با استعداد است.

۲. جوان و نوجوان، چشمه جوشان نیرو و استعداد است.

۱. به شما جوانان این مَلّت می‌گوییم.

۲ به شما جوانان به عنوان فرزندان عزیز و پاره‌های دل این مَلّت می‌گوییم.

جمله‌های شماره «۱» و «۲» هر دو پیام یکسانی دارند؛ امّا جمله‌های دوم زیباتر و دل‌پذیرتر است. دلیل زیبایی جمله‌های دوم چیست؟

هرگاه بخواهیم مقصود خود را بیان کنیم، از **زبان** استفاده می‌کنیم؛ در جمله‌ها و عبارت‌های زبانی، ساده و مستقیم، منظور خود را بیان می‌کنیم.

اگر بخواهیم همان مقصود و منظور را زیباتر و تأثیرگذارتر بگوییم، از **ادبیات** بهره‌می‌گیریم. در جمله‌ها و عبارت‌های ادبی، از خیال و احساس بهره‌می‌گیریم. آرایه‌های ادبی مانند تشبیه، تشخیص، کنایه و... سبب زیبا و تأثیرگذار شدن جمله‌ها و عبارت‌ها می‌شوند.